

## חלון ראווה במקום מוסיאון

אליעזר רוזנפלד, בעל הגלריה הוותיקה ביותר בתל-אביב, הציג לפני כמה חודשים, בחלון הראווה של בית-העסק שלו ברחוב דיזנגוף, תמונות של הצייר המנוח אהרון כהנא. אחר החשובים שבציירים הישראליים. הוא נדרס להיווכח כי רבים וטובים ממשיכיו העיר ומבקריה הקבע בגלריות אינם יודעים מיהו אותו כהנא, להבדיל מן השני...

גמלה בליבו של רוזנפלד החלטה פיתאומית לעשות את חלון-הראווה שלו למוסיאון זוטא: בכל שבועיים הוא מציג חמישים תמונות מן החשובות והנדרות של אחד מציירי הארץ בני

כאן בעוד בית-קהוה אקסקלוסיבי. בו מגיש לך המלצר קוקטייל גלידה או שרימפס, או כוסית אחת של 777 — ואם איתרע מולך (הרע) 84 — במחיר של ארבע כוסות.

„המלוכלך“, זה היה הכינוי שאותו הרכיק למקום אלכסנדר פן האיטניס, כנראה כמזכרת נצח או עוון לכמה מתכונותיו הבלוטות ביותר. יודעידבר זוכרים שפטיה ניסה להעביר את רוע הגיורה, התמרד, בעט, קרא לרחמי שמיים, ורק משלא עזר לו כלום — השלים. אחר מאותם יודעידבר ידועים בציבור אף זוכר שבאחד הלילות, כשצילצל הטלפון, הרים פטיה את השפופרת, ובקול שנעימת עצב אינסופי על ההיתול שגורלו מהתל בו, הפטיר: „המלוכלך, שלום.“

אלו וכאלו היו בתי-הקפה כהם התייחרו



תמונות בתערוכת-רחוב

יהודה, אף הוא פתוח כל הלילה, שאירח את הציפורים: ציפורי הבוהמה והציפורים ממשכות דרכה של רחב בת יריחו — נפער חלל, או, אם תרצו, מישחקי חלל.

ב„כסית“ מערמים את הכיסאות על השולחנות כבר כחצות... ואיפה „ביתו“ ו„ורד“, ולך חפש את „נאור“ או את „קוויקי“. בר. הכל היסטוריה, וכמו כל היסטוריה — גם זו אינה חוזרת.

ליל קייץ בתל-אביב, אני משוטטת ברחובות הראשיים סמוך לביתי (לא למטרות מקצועיות, כמוכ...), אשמורת ראשונה — בתי הקפה מתחילים להינעל. באשמורת השניה אני מגיעה לפאתי רחוב דיזנגוף, אשמורת שלישית — והמקום שלנו עדיין פתוח. מה קרה לזו שכחו לסגור?

לא, „בית-קפה מאיר“ עודו פתוח, ולא במיקר רה. והנה גם עירי וערערי הלילה האכזריים מגיחים אישיאיש מתוך החושך ומוציאים מיקלט אצל רויד רובינר הארגנטיני, מערים אל תוך גרונם קוניאק אחר קוניאק ומקנחים בנקניקיות צריו עסיסיות אשר הבה נקווה שלא הובאו לכאן מארגנטינה...

משהו באווירה של המקום מזכיר לי את מקר מו של פטיה כפי שהוא מצטייר ברימיוני מתוך סיפוריהם של יודעידבר. הנה גם כמה אנשי בוהמה ידועים וידועים פחות מתיישבים בצל העץ, מול הפנס: משורה, שחקן צעיר, מתרגם.

רויד מגיש לי כריך צריו חם וטעים בלחץ מניה, כשהחיוך התמים לא מש מפניו. וזאת, גם אחרי הרוח השלישי שהוא מקבל אותו לילה מפקחי העיריה והמישטרה. למקום הזה מגיעים אנשים „מיוחדים“, הוא אומר, „לא תמיד מפורי סמים, את יכולה לתאר לעצמך“ (הוא מחייך), „בשעות כאלה הרי לא מסתובבים אנשים רגילים ברחובות.“

אני לוחצת עליו לפרש והוא מוסיף: „ברוך כלל אנשים עצובים, את יודעת, כאלה שאף פעם לא ממחרים... אף אחד הרי לא מחכה להם...“

אני חושבת על ילדי הישנים כעת במיי טותיהם. רויד ממשיך:

„אני אוהב את הלילה בתל-אביב. לפעמים העיר הזאת מזכירה לי את עיר הולדתי בואנוס איירס.“ וחיוך-התמיד לא מש משפתיו. אצלו לעולם לא יורמו הכיסאות. אחרי הכל, בית הוא

תל-אביב. בו וכסביבתו מצויים בתי-קולנוע, מיסעדות, פאבים-שמאבים, דיסקוטקים/ות, ריס טוראטים וכו'. אלפים עוברים כל לילה ברחוב ושאונם לא פוסק בו עד קרוב לבוקר.

לפני זמן לא רב נפתחה דווקא בירמיהו חנות לאביוירימין, שיהיו בריאים, שהיתה פתוחה כל הלילה. כדון כל בתי-עסק ממין זה נפרש בפתח וילון שבערו יכולת לחוות בכל מנעמי המין ואביוירי, לא עלינו, המוצעים לבעלי, או, לחילופין, לחסרי כוח הגברא ולכל אשת לפידות.

זמן לא רב אחר-כך נפתחה, במרחק בית מאותו בתי-עסק, חנות ספרים שנקראה על שם הרחוב ומספר הבית שבו היא שוכנת — ירמיהו כ"ז. הוא הפרק שבו מדבר ה' אלוהים או אלוקים (מחק את המיותר) אל העמורים ועל הים ועל המכונות ועל יתר הכלים הנותרים בעיר הזאת, ובעברית מודרנית: אל ועל העצים והאבנים. גם חנות זו פתחה בלילה ובאי הרחוב הנוהרים לשעשועיהם נעצרים בדרכם, נכנסים ומפרפים בספרים שעל המדפים, לשאוף קצת רוח הקודש בין תענוג לתענוג...

עברו כמה חודשים וחנות אביוירי-המין נסגרה, כנראה פשטה את הרגל או את אחת מאביויריה, לא עלינו. ואילו חנות הספרים עולה כפורחת ומיספר באיה כמיספר באי הפאב הסמוך. הספר העברי ניצח!

אבל לפעמים חיות הקדושה והטומאה בשלום זו בצד זו. עוד מהמים שירמיהו היה רחוב נידח בשכונה צפונית רחוקה וחסרת „חיי לילה“ — נמצא שם שטיבל, בית-מדרש קטן של חסידים, שהכניסה אליו היא ישר מהרחוב. ליגיונות אורחי הפאבים והדיסקוטקים עוברים על פניו ועשרת המתפללים שנותרו בו, כמו יהודים אחרונים בעולם או צדיקים אחרונים בסדרם, נושאים עיניהם השמימה כדי שלא יצטרכו לראות את הנעשה על הארץ.

מה עושה האלוהים הטוב? משכן מול בית-המדרש מיסערה צרפתית, מן המפורסמות בעיר, המציעה לבאיה את כל טובו של המטבח הצרפתי, החל בכשר שגם בעוד כהיים חיית לא העלה גירה מימיו, ועד לחיות הים הקסנות עם הגדולות ובכללן שרצים האסורים במאכל לכל יהודי ארוק בדתו. וראה זה פלא: מפעם לפעם, במוצאי שבתות, כאשר שבת קודשנו נוטשת את העיר לאנחות (מכל הסוגים), ואילו המתפללים מסל-

# קייץ תל-אביבי

סלים בקולם ניגון געגועים של נשמה יתרה — עוברים את הכביש כגניבה ובמהירות אחד או שניים מאנשי המיסערה, חוכשים לראשם כיפה שאותה הם מקבלים מידי הגבאי, נכנסים לבית-הכנסת, משקיעים ראשם בפרוכת ארון הקודש ומבקשים משהו בכוונה עמוקה. אחרי שסיימו את מלאכתם, הם שוב חוצים את הכביש במהירות למקום שממנו באו. קן השרצים.

רווקא כאן, משני עברי הרחוב המתקרא ירמיהו, חיים הקודש והחול בצוותא חזא בהבנה מוחלטת של אייהבנה **מ' ברוך.**

## בוגרשוב — חי וקיים

קייץ ראשון לגלריה בוגרשוב. מה היה, מה יהיה, מה נשתנה. אחרי הכל, כנוף תל-אביבי עדיין לא הורגלנו ככאלה. אני יורדת במדרגות הגלריה ברחוב בוגרשוב, מצפה לעוד מרתף תל-אביבי מוכר: קצת בר, קצת קפה, קצת שמאטעס, כמה פוסטרים על הקירות, אולי איזו-חבית שהפכה לשולחן. לא! לפניי אולם רחבי-ידים... מואר היטב, המשמש גלריה. אולי קצת סטילי, אבל נעים, דווקא בשל החירוש. את פני מקבל צעיר יפה-תואר, אודי אלוני, מנהל המקום. בן 27 וכבר בנה של חברת-הכנסת שולמית אלוני. אודי נרגש מאוד. בגלריה מוצגת תערוכתו הראשונה. החשיפה, הביקורת (אוהדת בררריכלל) בילבלו אותו קצת. מה פלא. אני מסכימה לו שבאתי לכתוב על המקום, לא על התערוכה, והוא נרגע, מתחיל לעשות נפשות, כמו שאומרים.

„בעצם הצלחת המקום די הפתיעה אותי. כש-תיכננתי את הגלריה לא תיארתי לעצמי שאמנים ידועים מתחומים רבים כלי-כך ישתלבו בפעילך תה. הרעיון היה להקים מקום שבו ייפגשו אנשי כל האמנויות וישוחחו ביניהם על כל נושא שב-עולם ונושא שבאולם.“ הארייכל, דן רדיון, חילק

בית ולא מרימים את הכיסאות כשבנייהבית עדיין יושבים לשולחן.

השחר והציפורים נותנים את האות. כשהשחר מפציע והזוררים מתחילים בציווחותיהם הנר, ראות, מתחילים לנקות ב„בית-קפה מאיר“. אבל גם עכשיו אינו צריך לקום וללכת. פשוט, יממה אחת נגמרה. השניה עומדת להתחיל.

## ציפי שחרור

## הקדושה והטומאה

רחוב ירמיהו הוא רחוב שעשועי הלילה של

והתכנסו, להבדיל, כל ערערי הלילה של אותם ימים (ולילות) בשנות החמישים והשישים המוקדמות. סגרו את הלילה ככוס בירה אחרונה ופתחו את היום החדש בקוניאק ראשון מלווה קפה מר. אישיאיש ומעונו ו„חצרו“ וחסידיו: אלתרמן ב„כסית“, רטוש ב„ביתו“ וב„נאור“ (שלמה המלך פינת פרישמן, היום מסעדה) ווך ב„קרא“ ו„ול“, בין „פראק“ היום לבין פינת ז'אן ז'ורס וכמוכן גם, ערכים רבים, בחברת פן אצל „המלוכלך“.

שלושים שנה חלפו מאז. וכמוקדם של „מ' לוכלר“ ו„קוויקי“ — עוד בריקפה, ברחוב בן



מאיר פתוח כל הלילה